

Päiväkoti Kaartintorppa toimintasuunnitelma

Hyväksytty Keijo Räikkönen 6.11.19

varhaiskasvatusyksikkö Kaartintorppa-PPH Pitäjänmäki
toimintavuosi 2019-2020

Helsinki

Työtämme ohjaavat yhteiset arvot

Helsinkiläinen varhaiskasvatus perustuu Vasu-perusteissa määritellyille arvoille sekä Helsingin kaupungin strategiaan 2017-2021

Vasuperusteissa määritellyt arvot:

- Lapsuuden itseisarvo
- Ihmisenä kasvaminen
- Lapsen oikeudet
- Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus
- Perheiden monimuotoisuus
- Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen

Käymme perheen kanssa aloituskeskustelun pääsääntöisesti ennen hoitosuhteen alkamista joko päiväkodissa. Keskustelussa vanhemmat kertovat lapsestaan heille tärkeitä asioita ja tätä tietoa hyödynnetään lapsen sensitiivisessä kohtaamisessa sekä ryhmän toiminnan suunnittelussa. Esiopetusryhmässä aloituskeskustelu käydään kahden viikon sisällä esiopetuksen alkamisesta.

Keskustelussa sovitaan lapsen ikä- ja kehitystason mukaan tutustumisjakson pituus ja sen sisältö. Tarkoituksena on luoda mahdollisimman pehmeä lasku suuren muutoksen keskellä. Tutustumisjaksossa henkilökunta tutustuu lapseen ja lapsen vanhempi oppii myös samalla päivähoidon arjesta ja rytmistä.

Lapsen aloittaessa hän tutustuu ensin omaan ryhmäänsä ja ryhmäytymisen jälkeen häntä kannustetaan toimintaan yli ryhmärajojen. Aikuinen kannustaa vuorovaikutukseen eri kavereiden kanssa ja mahdollistaa lapsien leikit myös muissa kuin kotiryhmissään.

Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen

Lapsen siirtyessä ryhmästä toiseen sekä päiväkodin henkilökunnan että vanhempien tulee luoda lapselle mahdollisimman hyvä ja turvallinen siirtyminen. Vanhemmat keskustelevat toiseen ryhmään siirtymisestä kotona ja henkilökunta luo lapselle mahdollisuuden tutustua uuden ryhmän lapsiin leikin ja toiminnan muodossa.

Ryhmät sopivat omista tutustumiskäytännöistään esim. lasten iän mukaan.

Lapsiryhmät muodostetaan ikä- ja kehitystason mukaan. Ryhmien sisällä toimii erilaisia pienryhmiä, jotka on suunniteltu lasten tarpeiden ja oppimisen tueksi.

Kaartintorpassa kaikki tuntevat toisensa ja henkilökunta panostaa yhdessä kaikkien lasten aloitusjaksoon.

Kun lapsella on tuen tarvetta, ovat lasta kuntouttavat tahot aktiivisesti mukana lapsen aloittaessa.

Varhaiskasvatuksen jatkuttua noin kaksi kuukautta ja sen jälkeen aina toimintakauden alussa huoltajien kanssa pidetään vuosittainen varhaiskasvatuskeskustelu, jonka pohjalta lastentarhanopettaja laatii lapselle henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetuksessa esiopetuksen oppimissuunnitelman. Varhaiskasvatuksen opettaja pitää keskustelut ja kirjaa ne.

Oppimisympäristö

Jokaisella ryhmällä on käytössään omat kotitilat, jotka mahdollistavat lapsien jaon pienempiin ryhmiin. Ryhmien tilat suunnitellaan joka vuosi sen hetkisten lapsiryhmien tarpeiden mukaan. Oppimisympäristöön tutustutaan yhdessä vähitellen, jolloin samalla opitaan mm. välineiden tarkoituksenmukaista käyttöä (esimerkiksi miten muovailuvaha toimii tai missä pikkulegoilla on turvallista leikkiä). Lapset saavat aktiivisesti kertoa ajatuksiaan ja toiveitaan lelujen ja leikkien suhteen, kuten myös ympäristön suhteen. Säännöllisin väliajoin leikkiympäristöä ja sen sisältöä (lelut, leikkivälineet) muokataan lasten kiinnostuksen kohteiden mukaisesti.

Lasten ideoita ja tuotoksia tuodaan esille monipuolisesti.

Toimintavälineet ovat pääosin lasten ulottuvilla (turvallisuus huomioiden).

Käytämme luonnon muovaamaa pihaa sekä ohjattuun toimintaan että omaehtoiseen leikkiin.

Lähiympäristöstä tutuksi tulevat pikku hiljaa esimerkiksi urheilukenttä, kirjasto, rannat ja metsä.

Tutustuminen kohteisiin eri vuodenaikoina synnyttää monipuolisen luontosuhteen.

Aikuinen tekee tarkkoja havaintoja lasten kokemuksista eri oppimisympäristöissä. Esimerkiksi kirjastoon mentäessä toinen lapsi saattaa kokea merkityksellisenä raitiovaunun näkemisen, kun taas toinen lapsi saattaa kokea kirjaston kirjat merkityksellisinä.

Kiinnitetään huomiota ergonomiaan, ekologisuuteen ja esteettisyyteen.

Koko Helsinki toimii oppimisympäristönämme.

Leikkiin kannustava toimintakulttuuri

Leikki on lapsen keskeisin oppimisen muoto, jonka sisältöön pyritään aktiivisesti vaikuttamaan. Opimme yhdessä ja luomme yhteisöllisiä toimintatapoja. Esimerkiksi leikkiryhmiä voidaan muodostaa ja leikkejä ohjata riippumatta lapsen omasta kotiryhmästä, kaikkia tiloja monipuolisesti hyödyntäen. Huomioimme ja mahdollistamme leikkien eri muodot; mielikuvitus-, rieha-, rooli- ja sääntöleikki ovat kaikki tärkeitä lapsen kokonaiskehityksen kannalta.

Erilaiset leikkiparit ja –ryhmät vahvistavat lasten sosiaalisia taitoja.

Aikuinen tukee lapsen leikkiä olemalla siinä mukana. Aikuinen on myös sensitiivinen lapsen leikin suhteen: toisinaan tarvitaan eläytyvää osallistumista, toisinaan riittää hienovarainen ohjaaminen.

Päiväkodissa on käytössä muun muassa eläinroolileikki, jossa myös aikuinen on keskeisessä roolissa. Lapselle annetaan mahdollisuus myös yksinleikkiin ja pelkkään olemiseen: joskus on hyvä vain olla ja ihmetellä.

Aikuiset tukevat lapsen pitkäjänteistä sitoutumista leikkiin keskustelun ja neuvottelun kautta.

Ryhmässä on käytössä leikkitaulu tai -kartta, joka vahvistaa lapsen osallisuutta, opettaa päätöksentekoa ja kaveritaitoja sekä kannustaa pitkäkestoiseen leikkiin.

Osallisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Pienempien leikkiryhmien ja leikkiparien kautta jokaisen lapsen ääni tulee helpommin kuulluksi ja hän pystyy osallistumaan aktiivisemmin leikkiin ja löytää erilaisia rooleja. Aikuisen tehtävä on tarjota lapselle mahdollisuus toimia erilaisissa rooleissa yhteisössä. Esimerkiksi usein leikissä muiden ideoita seuraava lapsi saattaa löytää johtajan roolin leikkiparien myötä.

Jokainen aikuinen kohtaa jokaisen lapsen yksilönä ja näyttää esimerkillään, että jokainen ihminen on arvokas. Kaartintorpan keskeinen arvo on, että kaikki ihmiset ovat hyviä sellaisina kuin ovat.

Ristiriitatilanteita ratkotaan tasa-arvoisesti kaikkia osapuolia kuullen. Käytössämme on MiniVerso-vertaissovittelu, kuhunkin ryhmän ikä- ja taitotasoon suhteutettuna.

Autamme lasta kasvamaan yhteisön yksilölliseksi jäseneksi.

Positiivinen pedagogiikka on osa arkeamme. Se näkyy lasten vahvuuksien huomioimisessa, minä-kuvan rakentamisessa ja itsetunnon vahvistamisessa. Menetelmänä käytämme Huomaa Hyvä –materiaalia ja positiivista CV:tä.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Tänä toimintavuonna päiväkodissa on vähän eri kieli- ja kulttuuristaustaa omaavia perheitä. Perheiden oma kielikulttuuri nähdään voimavarana ja tärkeänä osana perheiden identiteettiä.

Vanhempien kanssa käytävissä keskusteluissa painotetaan vanhemman oman äidinkielen käytön tärkeyttä.

Tarjoamme kielimaistiaisista leikkien, lorujen, kirjojen ja laulujen avulla ja rikastutamme oppimisympäristöä kielitietoisuutta korostaen.

Toimintavuoden aikana kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus huomioidaan toiminnan suunnittelussa.

Vanhempien osallisuutta toimintaan tuetaan. Esimerkiksi vanhempi voi tulla lukemaan lapsille kirjan omalla äidinkielellään.

Laaja-alainen osaaminen

Varhaiskasvatuksessa luodaan pohjaa lasten laaja-alaiselle osaamiselle. Laaja-alainen osaaminen muodostuu tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon kokonaisuudesta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja sekä toimia tilanteen edellyttämällä tavalla.

Kehitämme lasten omatoimisuutta ja ajattelu- ja päätöksentekotaitoja. Esimerkiksi pukemistilanteissa lapsen kysyessä oikeanlaisista vaatteista, haastamme häntä pohtimaan itse ja tutustumaan ulkoilmaan: Paistaako aurinko vai sataako vettä, onko helle vai meneekö kohta jo pakkasen puolelle. Tuemme lasta löytämään itse ratkaisuja kohtaamiinsa tilanteisiin. Myös erilaisissa ristiriitatilanteissa annamme lapsille mahdollisuuden kertoa oman kokemuksensa tilanteesta vertaissovittelun avulla.

Rohkaisemme lapsia ihmettelemään, kyselemään, tutkimaan, päättelämään ja ratkaisemaan ongelmia. Arvostamme lapsia yksilöinä. Jokainen oppii omaan tahtiin, ja kaikilla on omat mielenkiinnonkohteensa.

Laaja-alaisen osaamisen sisällöt ovat esillä oppimisympäristössä sekä pedagogisen suunnittelun tukena että tekemässä pedagogiikkaa näkyväksi vanhemmille.

Helsinki

Talousarviossa 2020 on sitovana tavoitteena

”Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä.”

Toteutamme keväällä 2020 kahden viikon mittaisen liikuntaprojektin, jonka sisällöt muovautuvat lasten aloitteista ja kiinnostuksen kohteista.

Mitä tehdään? Miten tehdään? Dokumentointi? Arviointi?

Oppimisen alueet

Minä ja meidän yhteisömme: Kaartintorpalla on vahvat ja pitkät perinteet, joita vaalimme laaja-alaisesti vuodesta toiseen.

Ilmaisun monet muodot: Kannustamme lapsia ilmaisemaan omia tunteitaan. Harjoitteleme lasten kanssa sekä omien että muiden tunteiden tunnistamista ja kunnioittamista. Aikuinen tukee lasta sanallisesti, käytämme tunnekortteja ja -taulua ja aikuinen auttaa lasta sanoittamalla lapsen tunnetilaa silloin, kun hän ei siihen itse pysty. Tunteita käsitellään myös draaman ja satujen keinoin. Käytössämme on Verso-vertaissovittelu, kuhunkin ryhmän ikä- ja taitotasoon suhteutettuna. Mielikuvitusta kehitetään draaman ja satujen keinoin, joiden kautta pyritään saamaan leikkiin syvyyttä.

Kielten rikas maailma: Harjoitteleme kuuntelu- ja keskustelutaitoja (puheen vuorottelu) päivittäin. Jokaisessa ryhmässä luetaan myös päivittäin lepohetkillä satuja. Aikuinen tukee lapsen osallisuuden tunnetta, kielen kehittymistä ja vuorovaikutustaitoja kuuntelemalla ja eläytymällä lapsen kertomaan asiaan. Aikuinen sanoittaa ja mallintaa toimintaa (esim. pukemishetket, siirtymätilanteet, ruokailut). Leikitellään kielellä, lauletaan, loruillaan, nimetään ja kuvaillaan asioita.

Helsinki

Oppimisen alueet

Tutkin ja toimin ympäristössäni: Toimintaympäristö tukee ja kannustaa mielikuvituksen rikastuttamiseen ja toiminnallisuuteen: sisätilat ovat vanhat ja täynnä jännittäviä paikkoja: vintti ja siellä asuva vinttitonttu, vanhat tapetit, puulattiat, pieni eteinen. Piha taas on suuri ja luonnonmukainen marjapensaineen ja omenoineen ja täynnä salaisia koloja ja majanrakennuspaikkoja.

Kasvan, liikun ja kehityn: Kaartintorpan piha mahdollistaa karkeamotoristen taitojen harjaantumisen ja kehittymisen monipuolisesti. Sisätiloissa annetaan mahdollisuus jumppaamiseen ja erilaiseen liikkumiseen erilaisia välineitä käyttäen. Vahvistetaan ikä- ja kehitystason mukaisesti vuorovaikutustaitoja ja hyviä käytöstapoja, hygieniaan liittyviä taitoja (WC-käytännöt ja käsien pesu), ruokailuun liittyviä taitoja ja muistetaan levon ja rauhoittumisen tärkeys. Kiinnitetään huomiota turvallisuuteen: Lapsi oppii tunnistamaan omat kykynsä, voimansa ja kokonsa.

Yhteistyö ja viestintä

Huoltajien osallisuus

- päivittäiset kohtaamiset ovat vuorovaikutteisia: henkilökunta, lapsi ja vanhemmat vaihtavat kuulumisia lapsesta ja toiminnasta
- järjestämme vanhempainiltoja ja –tapaamisia sekä vasukeskusteluja
- järjestämme yhteisöllisyyttä lisääviä tapahtumia ja juhlia
- tiedotamme ryhmien toiminnasta ja päiväkodin yhteisistä asioista säännöllisesti sähköpostitse
- päiväkodilla on kaksi instagram –tiliä: @eskarivaahteranlehdet ja @kaartintorppa
- kaikissa ryhmissä on käytössä kasvun kansiot, joihin dokumentoidaan lasten teoksia ja valokuvia
- vanhemmilla on mahdollisuus osallistua toimintaan ja tehdä ehdotuksia toiminnan sisällöstä. Ideoita ja ajatuksia vaihdetaan puolin ja toisin.
- toimintasuunnitelma jaetaan vanhemmille sähköisesti, ja vanhemmilla on mahdollisuus vaikuttaa sen sisältöön toimintavuoden edetessä

Monialainen yhteistyö

- päiväkotitekee yhteistyötä muun muassa varhaiskasvatuksen erityisopettajan, S2 opettajan, neuvolan, koulun, alueen muiden päiväkotien ja lasta hoitavien tahojen kanssa
- yhdessä oppimisen suunnitelma on laadittu yhdessä Munkkiniemen ala-asteen koulun ja oppilaaksiottoalueen esiopetusta antavien päiväkotien kanssa

Dokumentointi, arviointi ja kehittäminen

Arvioinnin pohjana pidämme pedagogista dokumentointia, mikä auttaa näkemään lapsen ja lapsiryhmän kokonaisvaltaisesti. Dokumentointi luo mahdollisuuden lapsen kehityskaaren hahmottamiseen ja samalla se helpottaa toiminnan ja tavoitteiden suunnittelua ja arviointia. Dokumentoinnin tehtävänä on myös antaa näkökulmia ryhmän aikuisten ja lasten välisille suhteille. Tätä kautta ymmärrys kokonaisuudesta kasvaa ja ohjaa oikeanlaisten toimintatapojen käytössä.

Dokumentoinnin avulla saamme tietoa lapsen ajatuksista, kiinnostuksen kohteista, kehityksestä, elämästä, oppimisesta ja tarpeista sekä lapsiryhmän toiminnasta.

Pedagogisen dokumentoinnin välineitä ovat mm. kirjatut ja tallennetut havainnot, keskustelut, lasten tekemät työt, äänitallenteet, videot ja kuvat, henkilökunnan ja vanhempien havainnot lapsesta, kasvunkansiot ja eskarikansiot

Dokumentointi, arviointi ja kehittäminen

Arviointi on systemaattista ja jatkuvaa ja sen avulla pystymme kehittämään toimintaa. Henkilöstön itsearviointi on tavoitteellista. Arvioimme mm. vuorovaikutusta lasten kanssa, leikkiin osallistumista ja pedagogisten toimintatapojen käyttämistä arjen eri tilanteissa. Moniammatillisten tiimien kokouksissa sovitaan ryhmän käytännön asioita, suunnitellaan tulevaa toimintaa ja opetusta sekä siihen liittyviä tavoitteita. Tiimi suunnittelee työkäytäntöjä ja toimintaa vastaamaan lasten ja ryhmän kiinnostuksen kohteita ja tarpeita ja niitä arvioidaan säännöllisin väliajoin. Yhteiset suunnitelmat ja sopimukset kirjataan ryhmän omaan toimintasuunnitelmaan. Talon kokouksissa käydään läpi yhteisiä asioita, käytäntöjä ja sopimuksia, jotka dokumentoidaan kaikkien luettavaksi. Suunnittelemme ja arvioimme toimintaa kahdesti vuodessa kehittämispäivässä. Pidämme tarvittaessa myös työiltoja. Henkilökunta hankkii uutta osaamista kouluttautumalla. Varhaiskasvatussuunnitelmat luodaan yhdessä vanhempien kanssa ja niiden toteutumista arvioidaan aina toimintakauden lopussa. Kehitämme lapsen itsearviointia keskustelemalla lasten kanssa esimerkiksi asioista, joista he pitävät päivähoitossa, missä asioissa he ovat hyviä ja mitä uutta he haluaisivat oppia. Keskustelemme myös ryhmän yhteisistä tavoitteista ja tehtävistä ja niiden onnistumisista. Aikuiset nostavat päivittäin esille lasten vahvuuksia ja kehitysaskelleita ja sanoittavat tätä lapsille.